

Flavonpreparat skulle lösa Usas negerfråga

Szent-Györgyi håller intressant nobelföreläsning

STOCKHOLM 11 dec. (TT) Nobelpristagaren Szent-Györgyi höll på lördagen sin nobelföreläsning på Karolinska institutet. Hörsalen var fylld till trängsel.

Professor Szent-Györgyi började med en redogörelse för sina företrädare Wielands och Warburgs forskning om cellandningsfermentet, och berättade hur han själv under sina försök gjort upptäckten av ascorbinsyran som ett parentetiskt fynd. Tyngdpunkten av skildringen lades på det tekniska arbetet.

— Vissa plantor, t. ex. potatis- och bananplantorna, bli bruna innan de vissna, och samma är förhållandet med en del människor — de som lida av "morbus addison". Dessa, som bruka dö av kraftnedsättning, kunna enligt vad det visat sig, hållas vid liv genom ett flavonpreparat, detta tar även bort brunfärgningen, vilket föranledde amerikanerna att hoppas på en lösning av negerfrågan.

Rönen ledde slutligen fram till upptäckten av ascorbinsyran, vars råmaterial emellertid visade sig mycket dyrbart, tills Szent-Györgyi fann att det värdefulla ämnet finns i stora mängder hos den ungerska paprikan. Numera är det också möjligt att framställa ascorbinsyra kristalliniskt. Professorn visade också med en formel hur ascorbinsyran ingriper i cellens ämnesomsättning.

Han slutade med att uttala sin tacksamhet — och förvåning — över sitt nobelpris men erkände att förvåningen kanske bottnar i det förhållandet att en forskare av sin egen verksamhet endast ser de problem, som alltjämt stå olösta.

Färgämnen med vitaminnatur.

Nobelpristagarna i kemi, professorerna Karrer och Haworth, höllo sina

Nobelföreläsningar i fysiska institutens hörsal på Tekniska högskolan. Föredragen beledsagades av schematiska framställningar med ljusbilder.

Förste föreläsare var Karrer som talade om karotinoider, vitamin A, flaviner och vitamin B₂. I dag veta vi att de praktfulla färgerna hos blommor, bär och andra växtorganismer alltid frambringas genom en sammansättning av flera färgstoffer. Sådana växtpigment äro t. ex. karotinoiderna, vilka framförallt blevo betydelsefulla, emedan de stå i samband med vitaminerna. Karotin och några närbesläktade ämnen övergå i djurens kroppar till A-vitamin, vars byggnad man numera känner mycket väl.

Ett annat färgämne, som förekommer i växt- och djurriket, är lactoflavin som likaledes besitter vitaminnatur (vitamin B₂). Utan vitamin A och B₂ kunna människor och djur icke leva. Det blir nu forskningens uppgift att i fortsättningen noggrant fastställa vilken reaktion i de levande cellerna som påverkas av dem.

Molekylbyggnaden hos sammansatta naturprodukter.

Professor Haworth höll föreläsning över ämnena kolhydratens byggnad, struktur och syntes hos vitamin C.

— Under 1925—26 visade undersökningar att de normala sockertyperna, såsom druvsocker, icke voro en sammansättning av öppna kedjor utan ägde ringstruktur, innefattande fem kolatomer och en syreatom. Dessa socker kallades pyranos. Andra mindre vanliga sockertyper ha också visat sig uppbyggda av ringar på fyra kolatomer och en syreatom.

Då kolhydraten i allmänhet äro sammansatta av sådana uppbyggande enheter av enkelt socker, liksom teglet i ett hus, ha dessa enheters förbindelse sätt med varandra studerats, och dessa undersökningar ha lett till en nästan fullständig bild av molekylbyggnaden hos de sammansatta naturprodukterna såsom stärkelse, cellulosa och glykogen, vilka äro betydelsefulla ur biologisk synpunkt, och vad beträffar de två förstnämnda även ur industriell, t. ex. för de stora konstsilke- och pappersindustrierna.

Av ännu större betydelse är den vunna erfarenheten om den process, genom vilken växter och djur kroppar frambringa dessa naturprodukter.

Ascorbinsyran, eller vitamin C, tillhör kolhydratgruppen. Ehuru den var okänd som ren kemisk produkt tills helt nyligen har man lärt känna dess sammansättning genom tillämpning av de experimentella metoder, som med framgång användes vid det enkla sockret. Ascorbinsyran är en omvandlad produkt av en fematoms »sockerring», gulo-furanos. Studiet av detta har utvecklats både genom kemiska och fysikaliska metoder vid universitetet i Birmingham och dess syntes kom slutligen 1933.

Kungamiddag i Vita havet, inga tal.

STOCKHOLM 11 dec. (TT)

Konungen gav på lördagen middag för årets nobelpristagare med damer. Förutom konungen deltog i middagen även kronprinsen, prins Gustaf Adolf och prinsessan Sibylla, prins Wilhelm samt prins Carl och prinsessan Ingeborg.

Bland gästerna märktes riksmarskalcken och fru Vennersten, ledamöter av statsrådet, ordföranden i nobelstiftelsens styrelse f. d. landshövding Hamnerkjöld, chefen för konungens stab amiralen greve Ehrensvärd, ärkebiskop Eidem samt en del högre hovfunktionärer, alla med fruar. Bland övriga inbjudna voro de svenska nobelpristagarna Siegbahn och von Euler-Chelpin samt nobelstiftelsens funktionärer, representanter för nobelinstitutionerna samt direktör Gösta Nobel och ingenjör Ludvig Nobel. Vidare såg man schweiziske ministern Lardy, engelske ministern Palairé, franske ministern Maugras, ungerske ministern de Matuska och amerikanske ministern Dearing samt i Stockholm varande generals- och amiralspersoner m. fl., sammanlagt över 100 personer.

Sedan konungen hälsat de i gemaken samlade gästerna, begav man sig in i stora festsalen, Vita havet, där middagen serverades. Under middagen höllos inga tal.